

IL-BELT VALLETTA FI ŻMIENI

KITBA TA' GODWIN VINCENT BORG

Meta wieħed jaqra t-titlu ta' din il-paġna jgħid x'għandu x'jaqsam San Bartilmew mal-Belt Valletta? Kollu minn dan għaliex anke jien hekk kont ngħid.

Imma ejjew naraw x'inhu li ħajjarni nikteb dan l-artiklu.

Mela daqs xi xahar u nofs ilu ltqajt ma' Paul u sħabu u staqsejthom jekk kellhomx xi informazzjoni dwar in-niċċeċ u l-istatwi li jinsabu fit-toroq ta' Hal Ghargħur.

U kif jgħidu l-kliem bħac-ċirasa kelma ġġib l-oħra u staqsewni nixtieqx nikteb xi haġa f'dan il-programm li s-Soċjeta toħroġ ta' kull sena għall-okkażjoni tal-festa ta' San Bartilmew.

Huma mill-ewwel staqsewni jekk kontx imħajjar li nikteb xi haġa għal dan il-programm u qal-luli wkoll li nikteb fuq xiex irrid anke fuq il-Belt Valletta u jekk irrid nagħmel xi kritika nista' nagħmilha wkoll basta li fi kliemi jien inkun kostruttiv.

L-ġħada bdejt naħseb fuq il-Belt Valletta għar-raġuni li qattajt il-biċċa l-kbira minn tfuliti il-Belt u ħsibt li se nsib x'nikteb.

Il-Belt Valletta ta' żmieni hija differenti milli nafuha llum. Tbiddlu ħafna l-affarijiet iż-żda jiena nhossni qiegħed nonqos jekk ma nidħolx inżurha ta' lanqas darbtejn jew tliet darbiet f'ġimġha. Kull fejn immur taqbadni nostalgija.

Jekk immur il-Barakka ta' fuq niftakar kemm konna nqattgħu hin inħarsu lejn il-post biex naraw daħħlitx xi fregata ġidida jew *aircraft carrier*, għax fil-port kien ikun mimli bil-vapuri kemm żgħar kif ukoll kbar, laneċ-ċas-servizz u dghajjes tal-pass li kienju jużaw il-barklori Maltin biex iż-ġorru l-bahrin.

Pjazza Reġina (quddiem Cordina) tfakkarni fi żmien il-Cafè Premier, post ta' divertiment għall-familja u jekk ma tmurx kmieni lanqas post ma ssib bil-qiegħda. Kont titpaxxa tisma' lil Profs. Valente, lil Oscar Lucas, lil Vinny Vella, il-Profs. Freddie Mizzi u tant oħrajn li kienju jpaxxu mhux biss lill-Maltin iż-żda anke lill-barranin bil-mužika tagħhom.

Ma ninsewx li dak iż-żmien kien hawn il-militar ingliż u anke kien hawn flottot oħrajn bl-Amerikani, Franciżi, Griegi, Taljani insomma dawk kollha li kienju jagħmlu parti min-NATO.

Instant jekk inti ma tkunx sibt post bil-qiegħda toqghod tistenna sakemm titbattal xi mejda, u l-hin kollu toqghod attent għal xi wejter jew ieħor sabiex hekk kif titbattal mejda dan ikun pront issejjaħħek, iva ħbieb dik kienet il-Belt kif niftakarha jien.

Ftit 'il bogħod mill-Premier kien hemm Strada Stretta post ieħor ta' divertiment l-iż-żejjed iffre-kwantat min-nies tas-servizzi, il-briedel f'dik it-triq kienu ikunu mballati u m'hemmx ħin għax kienu jiftħu mill-ġħaxra ta' fil-ғħodu sa ma jerġa' jisbaħ.

Fil-Belt Valletta kien jiġu wkoll ħafna Tuneżini, niftakar kien jiġu jbiegħu frott nieħxf, bħal ġewż, qastan, karawett, ful u kultant kieni jgħib magħhom xi gardell jew tnejn bħala kumpliment għal xi klijent.

U xi ngħidu għal Pawlu t-Tork? Kieni jsibuh hekk għax kien Tork veru u dan kien raġel mimli saħħa u mmuskulat u kien jilbes misluta waħda - kieni jgħidu li Pawlu ġie Malta meta kien għadu tfal, instant Pawlu kelli karretta kbira b'tilar kbir fuqha u ta' kuljum kien jitla' minnaha t'isfel tal-Belt b'din il-karretta mimlija ħobż ta' kull għamlha, tond, tawwali, żenguli, u r-riħa ta' dan il-ħobż kienet taqsamlek qalbek. Għalkemm Pawlu kien ta' statura kbira kelli qalbu taz-zokkor kif jgħid il-Malti, u kellhu l-istess għajja dejjem ta' "Pawlu hawn". Kultant kien jarġi fit-tarġi ta' Blata l-Bajda u kull min ikun fil-karozza tal-linjal kien dlonk jiftaħ it-twieqi u tisimgħu jgħid, "Ommi ma, kif se taqsamli qalbi din ir-riħha".

Instant l-ewwel semmejna l-mužičisti, imma xi ngħidu għal Spiru Zammit li kien sinonimu mal-Karnival. Dak iż-żmien il-Kumpaniji tal-Karnival kieni jippreżentaw iż-żifna tagħhom fi Pjazza Main Guard illum Pjazza San Ġorġ, u Spiru kien jiftaħ il-programm bil-kanzunetta "Karnival" kulhadd jafha din "Jifirħu l-kbar jifirħu iż-żgħar u evva l-Karnival". Tajjeb li nghidu xi haġa dwar il-karnival u l-maskli grotteski u l-karrijet tal-kostumi minn dejjem kieni jeżistu

ghadhom jeżistu sal-lum, iżda dak iż-żmien kien hemm wkoll il-karrijiet tal- "Buffi" kif konna nsibuhom u trid tara kulħadd jissotta lil dawn il-buffi, min tefagħlhom il-bajd, min bil-pastizzi, min b'xi pasta tal-krema u kultant kienet tingala xi ġliedha għax kien ikun hemm min jitfa' xi haġa iebsa bħal ġebla żgħira u allura dlonk tara dawn il-buffi jinżlu mill-karru biex isibu lil min tefagħilhom. Il-perlini kieni biss għall-kumpaniji li jkunu lebsin kostumi sbieħ. Iżda l-Belt mhux divertiment biss kellha, anke niket u biki.... l-aħbar tal-mewt kiefra taċ-ċkejjen Twannu Aquilina kexxket mhux biss lil Belt imma lil Malta u Ĝħawdex ukoll dak in-nhar it-23 ta' Awissu 1960 waqqħet dalma fuq il-gżejjer Maltin kulħadd tbikkem, blanzun maqtugħ miz-zokk qabel ma beda jiftaħ, u dan il-qtıl għadu jissemma sal-lum.

Imma ejjaw inkomplu fejn ħallejna. Min hu ta' l-età tiegħi jiftakar li meta it-temp kien jippermetti u jkun hemm xi logħba sabiħa fl-*Empire Stadium* il-Ġżira konna ninżlu bil-mixi, l-istess kieni jagħmlu s-supporters Furjanizi, Hamruniżi u oħrajin kulħadd bi ħġaru għall-ground.

Darba fost l-oħrajin iddeċidejna nieħdu *mascot* magħna. Mal-bieb ta' San Ġakbu kien hemm u għadu hemm sal-ġurnata tal-lum. Forsi mhux l-istess wieħed imma statwa ta' abbiati bil-kaxxa tal-flus u ddeċidejna nieħdu magħna fil-ground. Biex daħħalnieħ il-ground morna minn fuq wara fejn issa hemm stazzjon tal-Petrol u car wash minn ġol-ground tefawlna ħabel u din l-imbierka statwa ta' l-abbiati sabet ruħha fil-ground, iżda ma tantx gawdejnieha din l-istatwa il-ġħaliex patri Vinċenz li kien Dumnikan u ma kienx jtitlef logħba, talab lin-nies minn tal-kumitat biex jeħdulna dan il-mascot.

Bhalma ghidtilkom qabel, Malta dak iż-żmien kieni jiġu jżuruna barranin tas-servizz kważi bil-mijiet u malli jidħlu l-belt, Strada Rjali llum Triq ir-Repubblika l-ewwel ma jagħmlu kieni jfittu fejn se jibblakaw iż-żarbun, dak iż-żmien kien hemm wieħed kantuniera ma' Triq Nofsinhar (South Street) u ieħor iż-jed l-isfel kantuniera ma' Strada Karri fejn hemm it-toilets u kien hemm ieħor taħt il-logħoq fejn illum hemm bejjiegħ tal-fjuri.

Forsi tajjeb li nsemmu li kien hemm żmien meta ġewwa l-Belt kien hemm sitt *TALKSIJET* (Cinemas) Savoy fuq u isfel, Embassy u Ambassador, Capitol fejn illum hemm ir-Regency House u l-Coliseum fejn illum hemm il-Coliseum Shopping Arcade.

Drawwa oħra li nixtieq nsemmi ġewwa l-Belt kienet dik ta' lejlet l-ewwel tas-sena meta xi rgiel kieni jduru bil-karretta mimlija melħ u f'kull ħanut li jaslu ħdejh jitfghulu l-melħ fuq l-għatba sabiex ikollu sena kollha riżq.

Iva ħbieb id-drawwiet jinbidlu u jibqgħu biss it-tifikiriet.

Minn hawn nagħlaq dawn il-memorji tiegħi filwaqt li nixtieq lil kulħadd il-festa t-tajba.

Hi-Up Service Għal kull tip ta' ġarr

**TORBA
RAMEL
HAMRIJA
ĞEBEL
ŻRAR**

Mobile: 7944 5614